

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

HZ University of Applied Sciences
T.a.v. De heer Ir. A. P. de Buck
Postbus 364
4380 AJ VLISSINGEN

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

25 JULI 2017

Datum

Betreft Besluit inzake macrodoelmatigheid Ad Technische Bedrijfskunde
(deeltijd)

Onze referentie

1229437

Bijlagen

1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Geachte heer De Buck,

Met uw brief van 16 mei 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 23 mei 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om het Associate degree-programma Technische Bedrijfskunde te verzorgen als bekostigd programma in de gemeente Vlissingen (deeltijd). De opleiding is voorgesteld in het Croho onderdeel Techniek en de studielast is door u bepaald op 120 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 12 juli 2017, met het kenmerk 2017/32, positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om het Associate degree-programma Technische Bedrijfskunde (deeltijd) te verzorgen als bekostigd programma in de gemeente Vlissingen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho).

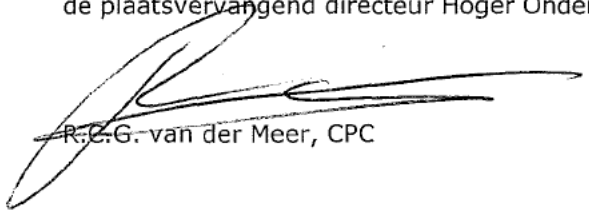
Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavige opleiding een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor een toets nieuw Associate degree-programma in te dienen.

Onze referentie
1229437

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen), de Vereniging Hogescholen en de Inspectie van het Onderwijs.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

namens deze,
de plaatsvervangend directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

R.C.G. van der Meer, CPC

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Hofman,

datum 12 juli 2017 Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag voor een nieuw Ad programma Technische Bedrijfskunde van de HZ University of Applied Sciences te Vlissingen.

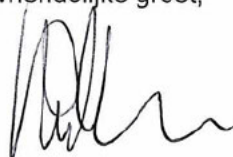
Onderwerp
Nieuw Ad programma
deeltijd
Technische Bedrijfskunde
Hogeschool Zeeland
Vlissingen

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
met vriendelijke groet,

ons kenmerk
2017/32

bijlagen
advies CDHO

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies **Geachte mevrouw Bussemaker,**

Op 23 mei 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van HZ University of Applied Sciences om Technische Bedrijfskunde als bekostigd Ad programma in deeltijd in Vlissingen te verzorgen. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
12 juli 2017

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

onderwerp
Nieuw Ad programma
Hogeschool Zeeland
deeltijd
Hbo Ad
Technische Bedrijfskunde
Vlissingen

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de HZ University of Applied Sciences om de Ad Technische Bedrijfskunde als bekostigd deeltijdprogramma in Vlissingen te verzorgen.

Beoordelingskader

ons kenmerk
2017/32

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

bijlagen
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de Ad Technische Bedrijfskunde in Vlissingen aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige Ad in het Croho onderdeel Techniek. Het programma omvat 120 EC en wordt in deeltijd aangeboden. De opleiding is gekoppeld aan de hbo-bachelor Technische Bedrijfskunde. De opleiding is toegankelijk voor werkende professionals met ten minste een mbo-4, havo of vwo-vooropleiding. Tijdens de opleiding komen studenten in aanraking met techniek, economie en organisatie & omgeving. De functies waar afgestudeerden in terecht komen zijn: asset manager/life cycle manager, onderhoudsmanager voor dijken en natte infrastructuur, (assistent) productiemanager, (assistent)projectmanager, teamleider en (assistent) quality engineer. Binnen deze Ad wordt gewerkt met leeruitkomsten en leerwegaafhankelijke toetsing (Experiment flexibilisering OCW). De Ad sluit aan op de ambities van de hogescholen die zijn verenigd binnen Ad7.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

pagina 2 van 7 *Beoordeling criterium a Beleidsregel*

Aanvrager heeft kenbaar gemaakt dat het voornemen betrekking heeft op bestaand onderwijsaanbod. De bekostigde Ad Technische Bedrijfskunde wordt door Saxion, Fontys en Windesheim verzorgd in respectievelijk Enschede, Eindhoven en Zwolle.

Aangezien de Ad als bestaand onderwijsaanbod gekwalificeerd kan worden is de noodzaak van deze opleiding in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de Ad Bedrijfskunde aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Voor de onderbouwing van de maatschappelijke behoefte wordt verwezen naar het OCW-beleid inzake Leven Lang Leren en verhoging van het opleidingsniveau. Aanvrager refereert aan de brief van de Minister van OCW van 5 juni 2015, die tot stand is gekomen op basis van het advies van de commissie Rinnooy Kan en de Strategische Agenda 'De waarde(n) van weten, 2015-2025'. Het voorgaande heeft in april 2016 geleid tot het besluit Flexibilisering Hoger Onderwijs van de Minister van OCW. Belangrijke doelstellingen in dit besluit zijn de verhoging van de deelname aan het Hoger Onderwijs voor volwassenen, meer vraaggestuurd onderwijs en hogere opleidingskwalificaties. Het onderhavige voornemen is onderdeel van het experiment leeruitkomsten.

De aanvraag sluit tevens aan op doelstellingen van het Techniekpact, dat de Rijksoverheid met onderwijsinstellingen, werkgevers, werknemers, jongeren, topsectoren en regio's heeft gesloten. Onderdeel van het Techniekpact is de ontwikkeling van Ad's en passende arrangementen voor Leven Lang Leren in de techniek en een verbeterde doorstroom van mbo naar het hbo.

De commissie is van mening dat de aanvraag voldoet aan een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte verwijst aanvrager naar data uit ROA AIS (De arbeidsmarkt naar opleiding en Beroep tot 2020), de ROA haalbaarheidsstudie Regionale Ad-Colleges Oost-Brabant en Zuidwest. De haalbaarheidsstudie Regionale Ad-Colleges maakt geen deel uit van het dossier. De commissie heeft dit onderzoek daarom niet kunnen verifiëren/betrekken bij haar advisering. Aanvrager doet tevens een beroep op het tegelijkertijd voor de aanvraag Bedrijfskunde uitgevoerde arbeidsmarktonderzoek. Voorts doet aanvrager een beroep op het topsectorenbeleid en regionaal arbeidsmarktonderzoek van het UWV.

Het ROA deelt Technische Bedrijfskunde in onder opleidingstype 'hbo bedrijfseconomie' – richting 'bedrijfskunde en administratie'. Het loopbaanperspectief wordt door het ROA als 'zeer goed' bestempeld. De uitbreidingsvraag is hoog, de vervangingsvraag is laag. De toekomstige arbeidsmarktsituatie wordt bestempeld als 'matig' en er zijn vrijwel geen knelpunten te verwachten.

pagina 3 van 7 Aanvrager heeft via het ROA meer specifiek gekeken naar de beroepsgroepen waar de Ad'ers Technische Bedrijfskunde terecht komen en informatie verstrekt over de arbeidsmarktverwachtingen tot 2020:

- Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs: baanopeningen 17.600, loopbaanperspectief 'goed', uitbreidings- en vervangingsvraag: 'gemiddeld', enige knelpunten.
- Managers productie: baanopeningen 18.700, loopbaanperspectief 'goed', uitbreidingsvraag 'gemiddeld', vervangingsvraag: 'hoog', grote knelpunten.
- Managers logistiek: baanopeningen 5.200, loopbaanperspectief 'zeer goed', uitbreidings- en vervangingsvraag: 'gemiddeld' en enige knelpunten.
- Productieleiders Industrie en bouw: baanopeningen 21.200, loopbaanperspectief 'matig', uitbreidingsvraag 'gemiddeld', vervangingsvraag 'hoog' en grote knelpunten .
- Procesoperators: baanopeningen 4.600, loopbaanperspectief 'slecht', uitbreidingsvraag: hoog, vervangingsvraag 'erg laag', knelpunten 'groot'.

Uit de verwachtingen voor de beroepsgroepen tot 2020 komt een wat gemengd beeld naar voren. De loopbaanperspectieven voor drie van de vijf beroepsgroepen zijn goed, voor één beroepsgroep matig en voor één beroepsgroep slecht. Voor vier van de vijf beroepsgroepen worden echter grote knelpunten voorzien en zijn de loopbaanperspectieven matig tot goed. Bij deze benadering moet wel aangetekend worden dat de beroepsgroepen niet enkel betrekking hebben op hbo niveau. Om die reden is het loopbaanperspectief voor het opleidingstype 'hbo bedrijfskunde' eveneens relevant.

Aanvrager heeft Hobeon verzocht een arbeidsmarktonderzoek uit te voeren.

De totale respons in absolute aantallen betreft 37 werkgevers. Hobeon geeft aan dat de betrouwbaarheidsnorm in absolute zin niet helemaal is gehaald. Het onderzoek dient derhalve als indicatief te worden meegewogen.

De geraadpleegde bedrijven met medewerkers in dienst die voldoen aan het profiel van deze opleiding hebben kenbaar gemaakt dat zij op korte of middellange termijn een gemiddelde tot zeer grote behoefte aan dit type medewerkers in Nederland verwachten. 23% van de respondenten heeft medewerkers die zij deze opleiding zeker zouden willen laten volgen. 34% van de medewerkers wil de opleiding misschien door medewerkers laten volgen. Uit het onderzoek blijkt dat er 41 medewerkers in aanmerking komen om deze Ad te volgen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat hiermee geen jaarlijkse behoefte tot uitdrukking wordt gebracht.

In het onderzocht is tevens ingegaan op de vraag of er binnen de eigen organisatie op korte of middellange termijn vacatures zijn te verwachten. 21 van de 33 respondenten verwacht op korte termijn vacatures. Voor de korte termijn verwacht men 56 vacatures en voor de middellange termijn verwacht zij 75 vacatures.

Het voornoemde onderzoek geeft in aansluiting op de ROA-gegevens die een wat wisselend beeld laten zien een positieve indicatie van de behoefte van het aantal verwachte vacatures op korte en middellange termijn. Omdat het om deeltijd gaat en primair wordt ingezet op werkenden moet vooral gekeken worden naar de behoefte aan opscholing van werkenden. Dat betekent dat de loopbaanperspectieven van het ROA van belang zijn. Deze zijn voor 3 van de 5 beroepsgroepen goed en voor het opleidingstype als zodanig 'zeer goed'.

pagina 4 van 7 Aanvrager heeft tevens voorzien in een kwalitatieve onderbouwing van de regionale arbeidsmarktbehoefte. Uit UWV – Regio in beeld, Zeeland 2016 blijkt dat de Zeeuwse arbeidsmarkt als ‘krap’ wordt bestempeld. Werkgevers hebben moeite om aan (goed opgeleid) personeel te komen. Voor dienstverlenende beroepen wordt de arbeidsmarkt als ‘zeer krap’ gedefinieerd.

Aanvrager verwijst naar het Techniepact Zeeland – Kansen voor de Zeeuwse arbeidsmarkt, huis van de Techniek Zeeland, maart 2017. In dit rapport wordt gesignaleerd dat de Zeeuwse beroepsbevolking sneller kleiner en gemiddeld ouder wordt, terwijl nieuwe investeringen in windparken, logistiek en industrie een extra vraag naar technisch personeel genereren. Ook wordt in dit kader gewezen op de noodzaak van bijscholing voor bedrijven. In concrete zin wordt de noodzaak genoemd om bedrijfsprocessen te vernieuwen en te innoveren, waardoor vraag ontstaat naar hoger opgeleid mbo+ personeel.

Het UWV onderzoek en het Techniepact Zeeland geven een positieve indicatie over de kwalitatieve regionale arbeidsmarktbehoefte.

Aanvrager heeft in de aanvraag kenbaar gemaakt dat zij in gesprek is met Zeeland Refinery (Total/Lukoil) om medewerkers bij- en op te scholen op het gebied van projectmanagement. Tevens geeft aanvrager aan in gesprek te zijn met het platform De Dijkwerkers (onderdeel Hoogwaterbeschermingsprogramma, ter ondersteuning van het Rijk en waterschappen bij personele uitwisseling en kennisuitwisseling ten behoeve van het uitvoeren van dijkversterkingsprojecten, gericht op integraal projectmanagement).

De commissie is van mening dat aanvrager een arbeidsmarktbehoefte aannemelijk heeft gemaakt. De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte. De arbeidsmarktbehoefte in de regio is in kwalitatieve zin eveneens aannemelijk gemaakt. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister een profiel en een drietal profielthema's vastgelegd. Gekozen is voor het profiel 'De Persoonlijke Hogeschool' (persoonlijk, intensief, kleinschalig). Het drietal profielthema's betreft: 'Delta/Water&Land', 'Delta/Toerisme' en 'Delta/Industrie'. Aanvrager is van mening dat de Ad Technische Bedrijfskunde aansluit bij de profielthema's 'Delta/Water&Land' en 'Delta/Industrie'. De commissie is van mening dat de Ad vanwege haar technisch-bedrijfskundige karakter in aansluit bij deze profielthema's. Dit komt ook naar voren in een aantal van de mogelijke functies die de afgestudeerde kan vervullen (onderhoudsmanager voor dijken en natte infrastructuur,) en uit de samenwerking met regionale bedrijven. Nu de aanvraag in voldoende mate aansluit bij de zwaartepuntvorming wordt aangenomen dat de aanvraag aan criterium c voldoet, tenzij er naar het oordeel van de commissie al voldoende opleidingen zijn om in de behoefte te voorzien.

Vanaf 23 mei 2017 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de HZ University of Applied Sciences om Ad Technische Bedrijfskunde in Vlissingen aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. De commissie heeft geen zienswijzen ontvangen.

pagina 5 van 7 Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in de Ad Technische Bedrijfskunde die door drie andere hogescholen wordt verzorgd:

Instelling	Vestigingsplaats	2013	2014	2015	2016
Christelijke Hogeschool Windesheim ⁶⁰	Zwolle	5	13	5	14
Fontys Hogescholen	Eindhoven	20	22	25	21
Saxion Hogeschool	Enschede	1	-	-	-

Tabel 1 – Instroomontwikkeling Ad Technische Bedrijfskunde (bron: website VH)

De landelijke instroom in het vergelijkbare aanbod stabiliseert rond de 30-35 studenten. De instroom in de Ad van Saxion is in 2013 beëindigd. Er zijn geen onbekostigde Ad's.

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen Ad. De prognose voor het eerste collegejaar luidt 15 studenten. Daarna wordt stabilisatie verwacht van 20-25 studenten per jaar. De commissie is van mening dat deze instroominschatting realistisch is.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen Ad Bedrijfskunde wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium b aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt bezien ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur. De Ad maakt onderdeel uit van de Academie Technologie & Innovatie / De Ruyter Academy. Binnen deze Academie worden diverse bacheloropleidingen Techniek verzorgd.

Binnen de Academie Economie & Management wordt een deeltijd bachelor Bedrijfskunde MER verzorgd. De CDHO heeft eveneens recentelijk advies uitgebracht over de deeltijd Ad Bedrijfskunde met als beoogde vestigingsplaats Vlissingen.

Hogeschool Zeeland werkt samen met de mbo-instellingen Scalda, Hoornbeeck College en Edudelta, onder meer op het gebied van aansluiting van mbo en hbo. De samenwerking met het werkveld is op orde. De leeruitkomsten en het curriculum is tot stand gekomen op basis van overleg met het regionale bedrijfsleven. De commissie is van mening dat de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur op goede wijze kan worden verzekerd.

Vestiging van de opleiding in Vlissingen heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod. In de nabijheid van Vlissingen worden geen concurrerende Ad's aangeboden. Het verzorgen van de Ad Technische Bedrijfskunde in de regio Zeeland kan ertoe leiden dat minder studenten genoodzaakt zijn te verhuizen vanuit Zeeland om hun opleiding naar keuze te volgen.

pagina 6 van 7 De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de Ad Technische Bedrijfskunde te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.